

โอเปกล้มปาก สำหรับงวดคมน้ำมัน

นักเขียน วรเพชรยุทธ

V2

ในการประชุมพลังงานโลกเซราวิค ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีที่เมืองฮุสตัน รัฐเท็กซัส ปีนี้มีประเด็นนำจับตาที่ถือเป็นทั้ง “ข่าวดี” และ “ข่าวร้าย” ที่จะเขย่าวงการพลังงานและกระทบไปยังอุตสาหกรรมข้างเคียงอื่นๆ ไปพร้อมกันด้วย

ข่าวดีของวงการพลังงานก็คือ อุตสาหกรรมพลังงานน่าจะสามารถ ลืมตาอ้าปากกันได้ยาวๆ ไปอย่างน้อย 5 ปี หลังจากที่ผ่านมาจุดตกต่ำที่สุดมา ตั้งแต่ช่วงกลางปี 2014 เพราะสถาบันพลังงานระหว่างประเทศ (ไออีเอ) ได้เปิดเผยคาดการณ์สถานการณ์น้ำมัน ถึงปี 2023 ว่า ดีมานด์น้ำมันทั่วโลกจะ ปรับขึ้นเฉลี่ย 7% ตะ 104.7 ล้าน

บาร์เรล/วัน ท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจ โลกที่กำลังขยายตัวได้ดี

ในจำนวนนี้นำโดยดีมานด์จาก เอเชีย-แปซิฟิก ที่จะปรับขึ้นเฉลี่ย 2% ต่อปี หรือคิดเป็น 60% ของดีมานด์โลก ที่เติบโต โดยคาดว่าเขตเศรษฐกิจใหญ่ เบอร์ 2 ของโลกอย่าง “จีน” จะขึ้นเป็น ผู้นำเข้าน้ำมันมากที่สุดที่กว่า 10 ล้าน บาร์เรล/วัน แข่งหน้าสหรัฐได้ในปี 2022 แม้ดีมานด์ระยะยาวของจีนน่าจะ ปรับตัวลงจากการควบคุมมลพิษก็ตาม

อย่างไรก็ตาม ข่าวดีของแวดวง พลังงานในครั้งนี้อาจมีเงาแฝงของข่าว ร้ายประกบติดตามมาด้วย และเป็น ข่าวใหญ่ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ขนานใหญ่ตามมาทั้งในระยะสั้นและ ระยะยาวหลังจากนี้เมื่อไออีเอระบุ

ด้วยว่าภายในช่วง 5 ปีนี้ “สหรัฐ” จะกลายมาเป็นผู้เล่นรายใหญ่แทนที่กลุ่มผู้ขาดเดิมอย่างกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่ หรือ “โอเปก”

รายงานดังกล่าวคาดการณ์ว่าการฟื้นตัวของอุตสาหกรรมน้ำมันจากชั้นหินดินดาน หรือ “เชลลอยล์” จะทำให้สหรัฐผงาดขึ้นมาเป็นผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่ของโลกที่ 17 ล้านบาร์เรล/วัน จากปริมาณปัจจุบันที่ผลิตได้ 13.2 ล้านบาร์เรล/วัน (คำนวณบนฐานราคาน้ำมันดิบเบรนต์ที่ 58 ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล ยิ่งราคาแพงขึ้นก็อาจผลิตได้เพิ่มขึ้นอีก) ทำให้สหรัฐจะกลายเป็นประเทศมหาอำนาจพลังงาน ที่สามารถรองรับการเติบโตของดีมานด์น้ำมันโลกได้ถึง 80% ภายในปี 2020

นั่นหมายความว่า จากเดิมที่เป็นประเทศผู้นำเข้าน้ำมันรายใหญ่ที่สุดของโลก สหรัฐจะยับยั้งบทบาทขึ้นเป็นผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่แทน และปล่อยให้กลุ่มโอเปกที่ผูกขาดราคาน้ำมันของโลกมาหลายทศวรรษ ต้องสูญเสียอิทธิพลการกำหนดราคาไป

แม้ว่าโอเปกอาจจะแก้เกมด้วยการไม่ยอมต่ออายุข้อตกลงลดเพดานการผลิตน้ำมัน ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกับกลุ่มนอกโอเปกที่นำโดยรัสเซีย เพื่อหวังพยุงราคาให้กลับสู่ขาขึ้น แต่โออีเอเชื่อว่าโอเปกจะไม่สามารถกลับมาแข่งขันได้มากเหมือนที่ผ่านมาอีก

ภายใต้คาดการณ์ช่วง 5 ปีนี้ โอเปกในภาพรวมจะผลิตน้ำมันเพิ่มเพียง 2.1% หรือเพิ่มอีก 7.5 แสนบาร์เรล/วัน เพราะการผลิตที่เพิ่มขึ้น

ของอิหร่านและอิรักและจะถูกฉุดลงโดยเวเนซุเอลา ซึ่งคาดว่าสารพัดปัญหาในประเทศจะฉุดให้กำลังการผลิตลดต่ำสุดนับตั้งแต่ทศวรรษที่ 40 เป็นต้นมา

แม้กระทั่งปัจจุบันนี้โอเปกก็เริ่มเห็นสัญญาณอันตรายชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ แล้ว เมื่อภูมิภาคเอเชียซึ่งเป็นตลาดน้ำมันใหญ่ที่สุด กำลังเปิดรับน้ำมันกลุ่มเชลลอยล์จากสหรัฐ เคนาดา และเม็กซิโกกันมากขึ้น

บริษัท วูด แม็คเคนซี คาดการณ์ว่าสหรัฐจะส่งออกน้ำมันดิบไปเอเชียเพิ่มเป็น 1.3 ล้านบาร์เรล/วัน ภายในอีก 5 ปีข้างหน้า ซึ่งกระดืบในปี 2016 ที่ยังน้อยอยู่มาก ซึ่งถือเป็นตัวเลือกชั้นดีที่ช่วยเพิ่มความหลากหลายให้กับเอเชีย ซึ่งกำลังการผลิตน้ำมันดิบในภูมิภาคเองลดลง

ภาวะเช่นนี้จึงทำให้ซาอุดีอาระเบียต้องยอมเดือนเนื้อลดราคาน้ำมันดิบเบาที่ส่งออกมายังเอเชียเป็นครั้งแรกในรอบ 8 เดือน เพื่อรักษาตลาดเอเชียซึ่งเป็นตลาดใหญ่ที่สุด โดยลดลง 55 เซนต์-1.1 ดอลลาร์/บาร์เรล เริ่มมีผลงวดส่งมอบเดือน เม.ย.ที่จะถึงนี้

ที่จริงแล้วการแข่งขันกันระหว่างโอเปกกับกลุ่มเชลลอยล์ไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้นแล้วเมื่อหลายปีก่อน ซึ่งในครั้งนั้นโอเปกภายใต้การนำของหัวเรือเก่าอดีตรัฐมนตรีน้ำมันซาอุดีอาระเบีย ฮาลิ อัล-โนมี เลือกที่จะเปิดศึกชนกับเชลลอยล์ ซึ่งหน้าแบบตายกันไปข้างหนึ่ง ใครทุนหนากว่าก็อยู่รอด ทำให้ราคาน้ำมัน

ดิ่งลงอย่างหนักตั้งแต่กลางปี 2014 โดยฝ่ายเชลลอยล์แทบจะล้มหายตายจากกระดานไป แต่ฝ่ายโอเปกก็บาดเจ็บหนักไม่น้อยไปกว่ากัน ก่อนที่ฝ่ายโอเปกจะเปลี่ยนกลยุทธ์ในช่วงปลายปี 2016 ที่ผ่านมา และจัดข้อตกลงลดการผลิตร่วมกับกลุ่มนอกโอเปกมาใช้ตั้งแต่ปีที่แล้ว

อย่างไรก็ตาม การกลับมาของเชลลอยล์ในครั้งนี้ไม่น่าจะนำไปสู่การเผชิญหน้าเหมือนครั้งเก่า เนื่องจากมีบทเรียนที่ผ่านมาแล้ว และโลกก็กำลังจะมุ่งไปสู่ทิศทางลดการใช้้ำมันลงมากขึ้น นำโดยอุตสาหกรรมรถยนต์พลังงานไฟฟ้า (อีวี) และรถไฮบริดที่กำลังจะทยอยเข้าสู่ตลาดผู้บริโภคในวงกว้างมากขึ้นหลังจากนี้

การประชุมเซราวิคในสัปดาห์นี้จึงได้เห็นการร่วมพูดคุยในงานเลี้ยงอาหารค่ำระหว่างฝ่ายโอเปกและกลุ่มเชลลอยล์ขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งหลายฝ่ายระบุว่านี่เป็นสัญญาณเบื้องต้นถึงความสัมพันธ์ที่ดี แม้จะยังไม่ถึงขั้นเป็นสัญญาณสงบศึกก็ตาม เพราะฝ่ายเชลลอยล์ยังคงไม่สามารถร่วมกำหนดราคาน้ำมันกับโอเปกได้ เนื่องจากกฎหมายต่อต้านการผูกขาดที่เข้มงวด

ทว่า สัญญาณการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่กำลังจะเกิดขึ้นภายใน 5 ปีนี้ คงทำให้ฝ่ายโอเปกอาจต้องเปลี่ยนเกมพลิกกลยุทธ์ใหม่เพื่อคงการคุมอำนาจในตลาดน้ำมันโลกไว้ให้ได้มากที่สุด ก่อนที่ยุคความต้องการน้ำมันจะทยอยลดความสำคัญลงไปอีกไม่กี่ทศวรรษนี้ ■